

Aanwijzing strafrechtelijk onderzoek bij zware ongevallen met gevaarlijke stoffen

Categorie: Opsporing

Rechtskarakter: Aanwijzing i.d.z.v. art. 130, lid 4 Wet RO

Afzender: College van procureurs-generaal

Adressaat: Hoofden van de parketten

Registratienummer: 2000A020

Datum vaststelling: 03-10-2000

Datum inwerkingtreding: 15-11-2000

Geldigheidsduur: 15-11-2004

Publikatie in Stcrt.: 05-12-2000, nr. 236

Vervallen: Circulaire deskundigenonderzoek bij zware ongevallen d.d. 16 december 1991

Relevant richtlijnen voor strafverdering: -

Wetsbepalingen: Richtlijn 96/82/EG van de Raad van 9 december 1996 betreffende de beheersing van de gevaaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken, Pb EG 1997 L 10/13; Besluit risico's zware ongevallen, Stb. 1999, 234

Jurisprudentie: -

Bijlage(n): 1

Achtergrond

Aanleiding voor deze aanwijzing is de uitvoering van art. 14, tweede lid, van richtlijn nr. 96/82/EG van de Raad van de Europese Unie van 9 december 1996 betreffende de beheersing van de gevaaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken (Pb EG 1997 L 10), hierna: de EG-richtlijn. Deze EG-richtlijn heeft tot doel zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken, te voorkomen en de gevolgen daarvan voor mens en milieu te beperken.

In de geest van deze EG-Richtlijn is het van belang dat in geval van zware ongevallen zoveel mogelijk informatie wordt verzameld met het oog op preventie. De mogelijkheden waarover het OM en de opsporingsdiensten beschikken, mogen hierbij niet onbenut blijven. Via strafrechtelijke onderzoeken kan informatie worden verzameld die een meerwaarde kan hebben ten opzichte van informatie die door het bestuur is of wordt verzameld. Deze informatie kan gebruikt worden om een gedrags-

verandering bij de betreffende bedrijven tot stand te brengen door ervoor te zorgen dat in het bedrijf waarin zich een zwaar ongeval heeft voorgedaan, alle nodige maatregelen worden getroffen. Zo nodig dient door het OM een vervolging te worden ingesteld.

Samenvatting

Deze aanwijzing regelt het strafrechtelijk onderzoek bij zware ongevallen en op basis hiervan te treffen strafrechtelijke maatregelen.

Opsporing

1. Art. 14, tweede lid, van richtlijn nr. 96/82/EG

Art. 14 van de EG-richtlijn geeft een regeling voor de situatie nadat zich een zwaar ongeval in de zin van de richtlijn heeft voorgedaan. Onder een zwaar ongeval wordt daarbij verstaan een gebeurtenis, zoals een zware emissie, brand of explosie als gevolg van onbeheerste ontwikkelingen tijdens de bedrijfsuitoefening in een onder deze richtlijn begrepen inrichting, waardoor hetzij onmiddellijk, hetzij na verloop van tijd ernstig gevaar voor de gezondheid van de mens binnen of buiten de inrichting en/of voor het milieu ontstaat en waarbij een of meer gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Gevaarlijke stoffen in de zin van de EG-richtlijn zijn: stoffen, mengsels of preparaten, genoemd in de bij deze aanwijzing behorende bijlage, deel 1, of beantwoordend aan de criteria in deel 2 van de bijlage, en aanwezig als grondstof, produkt, bijprodukt, residu of tussenprodukt, met inbegrip van die waarvan redelijkerwijs mag worden verwacht dat zij bij een ongeval ontstaan.

Ingevolge art. 14, eerste lid, van de EG-richtlijn dient van een zwaar ongeval en van de getroffen noodmaatregelen melding te worden gedaan aan de bevoegde autoriteit. Deze bepaling is geïmplementeerd door een integrale regeling voor alle inrichtingen in het hoofdstuk Maatregelen in bijzondere omstandig-

heden van de Wet milieubeheer en een algemene maatregel van bestuur op grond van de Wet milieubeheer, de Arbeidsomstandighedenwet en de Wet rampen en zware ongevallen (Besluit risico's zware ongevallen 1999, Stb. 234). Daarnaast dienen op grond van art. 14, tweede lid, van de EG-richtlijn de lidstaten de bevoegde autoriteit opdracht te geven om, ingeval zich een zwaar ongeval heeft voorgedaan:

- a. te waarborgen dat alle nodig gebleken noodmaatregelen en maatregelen op middellange en op lange termijn worden getroffen;
- b. de voor een volledige analyse van de technische, organisatorische en beheersaspecten van het zware ongeval benodigde gegevens door middel van inspectie, onderzoek of op enigerlei andere passende wijze te verzamelen;
- c. passende stappen te ondernemen om ervoor te zorgen dat de exploitant de noodzakelijke maatregelen tot verbetering neemt en
- d. aanbevelingen te doen voor toekomstige preventieve maatregelen.

Het belang van art. 14, tweede lid, is tweërlei. Ten eerste moet worden verzekerd dat de nodige maatregelen inderdaad door de houder van een inrichting worden getroffen. Daarnaast is het verzamelen van gegevens van belang in verband met het te verkrijgen inzicht in de aard en oorzaak van een zwaar ongeval. Daarmee kan onder meer kennis worden opgedaan om ongevallen in de toekomst te voorkomen en de gevolgen ervan te beperken.

2. Het verrichten van strafrechtelijk onderzoek en het nemen van strafrechtelijke maatregelen

Uit de omzetting van de EG-richtlijn in de Nederlandse rechtsorde vloeien formeel geen verplichtingen voort voor het OM. Gelet op het maatschappelijke belang van een adequate reactie van de overheid op een zwaar ongeval, is het College van procureurs-generaal echter van mening dat de mogelijkheden waarover het OM en de opsporingsdiensten beschikken

om door het verrichten van onderzoek de nodige gegevens voor de analyse van het zware ongeval te completeren of door gebruik van strafvorderlijke bevoegdheden te verzekeren dat de nodige maatregelen door degene die de inrichting drijft, worden getroffen, hierbij niet onbenut mogen blijven.

De in het kader van deze aanwijzing belangrijkste verplichtingen voor het OM zijn dat indien zich een zwaar ongeval, in de zin van de EG-richtlijn heeft voorgedaan én er sprake is van een redelijk vermoeden dat een strafbaar feit is begaan, het in de rede ligt dat:

- a. een strafrechtelijk onderzoek wordt ingesteld en
- b. zo nodig, met gebruikmaking van de bevoegdheden op grond van de Wet op de economische delicten (o.a. artt. 7, 8, 28 of 29), ervoor wordt gezorgd dat degene die de inrichting drijft, de nodige maatregelen treft en
- c. zo nodig en mogelijk tegen degenen die strafrechtelijk verantwoordelijk worden geacht voor het ongeval, een vervolging wordt ingesteld.

De resultaten van het strafrechtelijk

onderzoek kunnen worden gebruikt om de analyse van het zware ongeval te completeren en aanbevelingen te doen voor toekomstige preventieve maatregelen. Over een voornemen tot het gebruik van bevoegdheden op grond van de Wet op de economische delicten, zoals het in dringende gevallen treffen of vorderen van een voorlopige maatregel als bedoeld in de artt. 28 en 29, wordt, zoveel mogelijk, overleg gepleegd met het bestuursrechtelijk bevoegd gezag met het oog op een afstemming van de ten aanzien van degene die de inrichting drijft, te nemen maatregelen.

Het bevoegd gezag voor de onder deze aanwijzing begrepen inrichtingen is ingevolge de milieuwetgeving in de regel het college van burgemeesters en wethouders (bij inrichtingen met relatief geringe milieurisico's), dan wel het college van gedeputeerde staten (bij inrichtingen met relatief grote milieurisico's). Bij inrichtingen die lozen op het oppervlaktewater, is tevens de minister van V en W (i.c. Rijkswaterstaat) of het dagelijks bestuur van een waterschap bevoegd gezag. Zij beschikken over toezicht-

houders die gegevens kunnen verzamelen. Tevens kan ook de ter plaatse bevoegde inspecteur voor de milieuhygiëne gegevens verzamelen. Het bevoegd gezag is ook belast met controles en het, zo nodig, treffen van bestuursrechtelijke maatregelen om naleving te verzekeren.

Het bevoegd gezag voor de gezondheid van mensen binnen de inrichting is de Minister van SZW, hierin bijgestaan door de Arbeidsinspectie.

Bevoegd gezag voor de gezondheid van mensen buiten de inrichting zijn de Minister van VWS, hierin bijgestaan door de Inspectie voor de Volksgezondheid, en de Minister van BZK (bij rampen) en de burgemeester, bijgestaan door de brandweer.

Overgangsrecht

De beleidsregels in deze aanwijzing hebben gelding vanaf de datum van inwerkingtreding.

Bijlage:

Bijlage 1 (deel 1 en 2) van het Besluit risico's zware ongevallen 1999

feitcode	omschrijving	artikel	eis	1	2	3	4	5	6	7	8
K 020	als bestuurder van een motorrijtuig rijden, terwijl het kentekenbewijs is ingevorderd	36 lid 3 sub c WVV 1994									
* K 020	b - zonder reparatie		dagvaardien: eis: geldboete vanaf f 240,- + o.a.v.	*							
* K 026	een motorrijtuig of een aanhangwagen, waarvoor een kentekenbewijs ingevolge de WVV 1994 is vereist, laten staan of daarmee rijden, terwijl voor dat voertuig geen kentekenbewijs is afgegeven of het kentekenbewijs zijn geldigheid heeft verloren	36 lid 3 WVV 1994		*							*
* K 031	op motorrijtuig of aanhangwagen is teken aangebracht dat, niet zijnde een ingevolge artikel 36 WVV94 aan de eigenaar of houder voor dat voertuig opgegeven kenteken, door kan gaan voor een zodanig kenteken	41 lid 1 sub d WVV 1994		*							*
K 046	voor een kentekenplichtig motorrijtuig of aanhangwagen van meer dan 3500 kg										
* K 046	a - is geen keuringsbewijs afgegeven (bij recidive binnen 3 jaar na afdoening van de eerste overtreding dagvaardien; eis f 1.200,-)	72 lid 1 WVV 1994		49							49
* K 046	b - heeft het keuringsbewijs zijn geldigheid verloren (bij recidive binnen 3 jaar na afdoening van de eerste overtreding dagvaardien; eis f 1.200,-)	72 lid 2 sub b WVV 1994		49							49
* K 055	als bestuurder van een motorrijtuig rijden zonder rijbewijs voor de categorie waartoe dat motorrijtuig behoort (tweede overtreding binnen 4 jaar na afdoening van de eerste, dagvaardien; eis: geldboete vanaf f 420,- en voorwaardelijke hechtenis) (derde overtreding binnen 4 jaar na afdoening van de eerste, dagvaardien; eis: onvoorwaardelijke hechtenis)	107 lid 1 WVV 1994		31	31						
* K 110	als houder van een ongeldig verklaard rijbewijs, dat rijbewijs niet inleveren zodra de ongeldigverklaring van kracht is geworden	124 lid 4 WVV 1994									39
* K 115	als bestuurder van een motorrijtuig niet op eerste vordering het aan hem afgegeven rijbewijs overgeven terwijl ten aanzien van hem het vermoeden bestaat dat hij niet langer rijvaardig dan wel ongeschikt is	130 lid 2 WVV 1994		39	39						
* K 125	als houder van een ongeldig verklaard rijbewijs dat rijbewijs niet inleveren, zodra de ongeldigverklaring van kracht is	132 lid 5 WVV 1994									39
* K 170	zich zodanig gedragen dat gevaar op de weg wordt veroorzaakt of kan worden veroorzaakt of dat het verkeer op de weg wordt gehinderd of kan worden gehinderd	5 WVV 1994		*	*	*	*	*	*	*	*
* N 010	g het niet behoort tot een goedgekeurd type	5.6.1 VR									25 ma

(N.B. Om technisch-organisatorische redenen kon de bijlage niet in zijn geheel worden opgenomen. Raadpleeg voor de bijlage de gedrukte Staatscourant 236, pagina's 11–20.)